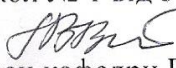

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет журналістики
Кафедра радіомовлення і телебачення

Затверджено

на засіданні кафедри радіомовлення і
телебачення факультету журналістики
Львівського національного
університету імені Івана Франка
(протокол № 1 від 31 серпня 2020р.)

Завідувач кафедри В. В. Лизанчук

СИЛАБУС

з навчальної дисципліни

«Радіокомунікація: теорія і новітні практики»,
що викладається в межах освітньої програми «Журналістика»
першого освітнього рівня вищої освіти
для студентів IV курсу (VIII семестр) із спеціальності 061 Журналістика

Львів - 2020 р.

СИЛАБУС
з курсу «Радіокомунікація: теорія і новітні практики»
2020/2021 навчального року для студентів IV курсу (VIII семестр).

Назва курсу	«Радіокомунікація: теорія і новітні практики»
Адреса викладання курсу	Вул. Генерала Чупринки, 49, м. Львів, 79044.
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет журналістики, кафедра радіомовлення і телебачення.
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	06 Журналістика, 061 Журналістика
Викладачі курсу	Лизанчук Василь Васильович, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри радіомовлення і телебачення. Дворянин Парасковія Ярославівна, кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри радіомовлення і телебачення.
Контактна інформація викладачів	(032) 239-47-64 ; (032) 239-40-30 , kafradioiteleb@ukr.net , Львів, вул. Генерала Чупринки, 49, ауд. 308, 310
Консультації по курсу відбуваються	Щосереди о 15 год: Львів, вул. Генерала Чупринки, 49, ауд. 308,310
Сторінка курсу	https://journ.lnu.edu.ua/course/radiokomunikatsiya-teoriya-i-novitni-praktyku
Інформація про курс	Вивчаючи цей курс, студенти отримують знання про природу художньо-публіцистичних радіожанрів (радіонарис, радіофейлетон, радіокомпозиція, радіофільм, оригінальна радіодрама), своєрідний синтез інформаційно-документального і художнього мовлення, підпорядкований задуму публіциста, який вдається до використання різних видів образу, починаючи від словесного або образного виразу, художньої деталі образної картинки і закінчуючи образом-персонажем. Сплав поняття й образу є передумовою своєрідності журналістського «Я» в радіоматеріалі, адже радіопубліцист реалізує свої завдання прямим впливом на свідомість людей, формування у них національно-громадянських поглядів, морально-духовних цінностей.

<p>Коротка анотація курсу</p>	<p>Курс «Радіокомунікація: теорія і новітні практики» є вибірковою дисципліною із спеціальності «Журналістика» для освітньої програми «Журналістика» першого освітнього рівня, яку викладають для студентів IV курсу у VIII семестрі 2020/2021 навчального року в обсязі 3 кредити (11 год. лекційних, 11 год. практичних занять та 68 год. самостійної роботи)</p>
<p>Мета та цілі курсу</p>	<p>Метою вивчення дисципліни «Радіокомунікація: теорія і новітні практики» є опанування студентами особливостей художньо-публіцистичних радіожанрів, засвоєння методики підготовки радіонарису, радіофейлетону, радіокомпозиції, радіофільму та оригінальної радіодрами, набуття професійних навиків організації, збору документального матеріалу, написання тексту, монтажу і запису на звуконосій радіонарису, а також запис із радіотрансляційної мережі радіокомпозиції та оригінальної радіодрами з наступним їх обговоренням і письмовим рецензуванням. У цьому процесі на основі теоретичних знань студент осмислює виявлення авторського «Я» в кожному художньо-публіцистичному радіожанрі.</p>
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бараневич Ю. Жанры радиовещения / Ю. Бараневич. – К.; Одесса, 1978. 2. Бахтин М. Проблема речевых жанров / М. Бахтин // Эстетика словесного творчества. – М., 1979. 3. Гід журналіста: Збірка навчальних матеріалів, складена за французькою методикою вдосконалення працівників ЗМІ. – К., 1999. 4. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості : підручник / В. Й. Здоровега. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Львів, ПАІС, 2004. 5. Капелюшний А. Фейлетон/Теорія і практика радянської журналістики (Основи майстерності. Проблеми жанрів)/Під ред. проф., д-ра філол. наук В. Й. Здоровеги / А. Капелюшний. – Львів, 1989. 6. Лизанчук В. В. Основи радіожурналістики : підручник / В. В. Лизанчук. – К. : Знання, 2006. 7. Лизанчук В. Журналістська майстерність : підручник / В. Лизанчук. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. –

376 с.

8. Любченко Ю. В. Виразальна система радіожурналістики : монографія / Ю. В. Любченко. – Запоріжжя : АА Тандем, 2016. – 192. С.
9. Ляшенко Б. Радио без тайн: Рассказ неизвестного диктора / Б. Ляшенко. – М., 1990.
10. Маграчев Л. Сюжеты, сочиненные жизнью / Л. Маграчев. – М., 1972.
11. Марченко Т. Радиотеатр: страницы истории и некоторые проблемы / Т. Марченко. – М., 1970.
12. Мать и сын: Сборник финских радиопьес/Сост. С. Тихменова. – М., 1987.
13. Микрюков М. Эстетические проблемы радиоискусства / М. Микрюков // Радиоискусство: Теория и практика/Сост. В. П. Зверев. – М., 1981.
14. Музыря А. Радиоочерк (к проблеме жанра и мастерства): Автореф. дис. ... канд. филол. Наук / А. Музыря. – М., 1973.
15. Ночной разговор с палачом: Радиопьесы Австрии, Германии, Швейцарии. – М., 1991.
16. Олейник В. Радиопублицистика / В. Олейник. – К., 1978.
17. Основы радиожурналистики/Под ред. Э. Г. Багирова, В. Н. Ружникова. – М., 1984.
18. Попов И. Радиотрибуна Арчибальда Маклиша / И. Попов // Радиоискусство: Теория и практика/Сост. В. П. Зверев. – М., 1981.
19. Ревенко А. Заповедное слово / А. Ревенко. – М., 1975
20. Сербенська О. А. Голос і звуки рідної мови / О. Сербенська. – Львів: Априорі, 2020. – 280с.
21. Смирнов В. Радиоочерк / В. Смирнов. – Ростов, 1984.
22. Темная башня: Радиопьесы Великобритании и Ирландии/Сост. М. Шишлина. – М., 1990.
23. Хоменко І. Оригінальна радіодрама : навч. посіб. / За ред. В. Я. Миронченка / І. Хоменко. – К., 2002.
24. Шерель А. Эволюция средств художественной организации материала в радиожурналистике: Автореф. дис. ... канд. филол. наук / А. Шерель. – М.,

	1981. 25.Яхонтов В. Театр одного актера / В. Яхонтов. – М., 1958.
Тривалість курсу	90 год.
Обсяг курсу	22 год. аудиторних занять. З них 11 год. лекційних, 11 год. практичних і 68 год. самостійної роботи
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу студент буде</p> <p style="text-align: center;">Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Способи відображення дійсності в художньо-публіцистичних радіожанрах і роль в цьому процесі особи автора матеріалу. - Призначення і жанрові особливості радіонарису, радіофейлетону, радіокомпозиції, радіофільму, оригінальної радіодрами. - Різновиди кожного художньо-публіцистичного радіожанру. - В газетно-журнальному нарисі, фейлетоні чи памфлеті індивідуальність автора виявляється у своєрідності фіксації думок і особливостях стилю. Людину, яка говорить перед мікрофоном, характеризують манера її мови, голос, стиль «поведінки». Тільки завдяки впливу на слухача цих факторів у нього виникає почуття співбесідування. - Художньо-публіцистичні радіожанри органічно включають в себе широке суспільне звучання теми, проблематичність, тенденційність, полемічність і специфічну, властиву саме для радіопубліцистики, образність. - В художньо-публіцистичних радіожанрах особистість журналіста (автора), який самовиражається у слові, займає монопольне місце, стає ядром змісту радіопередачі. <p style="text-align: center;">Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - На основі зіставлення інформаційних, аналітичних і художньо-публіцистичних радіожанрів знайти спільне і відмінне у способах вираження авторського «Я». - Записати на звуконосій художньо-публіцистичні радіожанри, прослухати їх і схарактеризувати

	<p>фонетично-морфологічну, стилістичну, власне синтаксичну, емоційно-образну структуру.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Оцінити культуру мови, акцентуючи увагу на смислову точність, словникове багатство, національну самобутність, логічну суголосність, художню образність, ритміко-інтонаційні якості. - Підготувати радіонарис, записати його на звуконосій, взяти участь в обговоренні радіонарисів своїх колег на практичному занятті та на визначений викладачем радіонарис написати рецензію. - Вміти у будь-якій художньо-публіцистичній радіопередачі оцінити особистість автора, його ідейно-політичну заангажованість, морально-психологічний стан, життєвий досвід, інтелектуальний розвиток, ставлення до предмета розмови, тобто його позицію, яка простежується і у виборі теми, доборі фактів, їх осмисленні, у системі прийомів, форм і подачі матеріалу. - Поглиблюючи набуті знання, готувати художньо-публіцистичні передачі, записувати у навчальній телерадіостудії, аналізувати і рецензувати їх.
Ключові слова	Художньо-публіцистичні радіожанри, радіонарис, радіофейлетон, радіокомпозиція, радіофільм, оригінальна радіодрама, майстерність, методика створення радіопередач.
Формат курсу	Очний
Форми навчання	Читання лекцій, опрацювання рекомендованої літератури, дискусія на практичному занятті, написання і запис радіонарисів в навчальній телерадіостудії, обговорення їх та письмове рецензування.
Теми	Подано у формі «Схеми курсу»
Підсумковий контроль, форма	Іспит в кінці семестру – комбінований. Оцінка складається із кількості балів, набраних під час першого і другого модулів, а також за створення, запис художньо-публіцистичних радіожанрів та їх письмове рецензування.
Пререквізити	Вивчення цього курсу пов'язано з опануванням студентами дисциплін «Телевізійна комунікація: теорія і новітні практики», «Основи культури усного публічного мовлення», «Журналістська майстерність», «Основи дикторської майстерності», «Історія радіомовлення і телебачення»,

<p>Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу</p>	<p>Студенти будуть опрацьовувати рекомендовану літературу, слухатимуть художньо-публіцистичні радіопередачі та письмово коментуватимуть, створюватимуть радіонариси та будуть їх обговорювати і писати на них рецензії.</p>																																
<p>Необхідне обладнання</p>	<p>Під час вивчення художньо-публіцистичних радіожанрів студенти будуть використовувати технічні засоби навчальної телерадіостудії кафедри радіомовлення і телебачення.</p>																																
<p>Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)</p>	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.</p> <table border="1" data-bbox="555 761 1548 1214"> <thead> <tr> <th data-bbox="561 770 743 909"><i>Оцінка в балах</i></th> <th data-bbox="750 770 932 909"><i>Оцінка ECTS</i></th> <th data-bbox="938 770 1184 909"><i>Визначення</i></th> <th data-bbox="1190 770 1541 860"><i>За національною шкалою</i></th> </tr> <tr> <td colspan="3"></td> <th data-bbox="1190 864 1541 909"><i>Іспит</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="561 913 743 958">90 – 100</td> <td data-bbox="750 913 932 958"><i>A</i></td> <td data-bbox="938 913 1184 958"><i>Відмінно</i></td> <td data-bbox="1190 913 1541 958"><i>Відмінно</i></td> </tr> <tr> <td data-bbox="561 963 743 1008">81 – 89</td> <td data-bbox="750 963 932 1008"><i>B</i></td> <td data-bbox="938 963 1184 1008"><i>Дуже добре</i></td> <td data-bbox="1190 963 1541 1008"><i>Добре</i></td> </tr> <tr> <td data-bbox="561 1012 743 1057">71 – 80</td> <td data-bbox="750 1012 932 1057"><i>C</i></td> <td data-bbox="938 1012 1184 1057"><i>Добре</i></td> <td data-bbox="1190 1012 1541 1057"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="561 1061 743 1106">61 – 70</td> <td data-bbox="750 1061 932 1106"><i>D</i></td> <td data-bbox="938 1061 1184 1106"><i>Задовільно</i></td> <td data-bbox="1190 1061 1541 1106"><i>Задовільно</i></td> </tr> <tr> <td data-bbox="561 1111 743 1155">51 – 60</td> <td data-bbox="750 1111 932 1155"><i>E</i></td> <td data-bbox="938 1111 1184 1155"><i>Достатньо</i></td> <td data-bbox="1190 1111 1541 1155"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="561 1160 743 1205">0 – 50</td> <td data-bbox="750 1160 932 1205"><i>F-X</i></td> <td data-bbox="938 1160 1184 1205"><i>Незадовільно</i></td> <td data-bbox="1190 1160 1541 1205"><i>Незадовільно</i></td> </tr> </tbody> </table> <p>Навчальний модуль «Радіокомунікація: теорія і новітні практики» оцінюється за модульно-рейтинговою системою. Він складається з двох змістових модулів. Модуль «Художньо-публіцистична радіожурналістика» – 5 години лекційних, 5 год. лабораторних і самостійна робота – 34 год. Модуль «Особливості авторського «Я» в художньо-публіцистичних радіоматеріалах» – 6 год. лекційних, 6 год. лабораторних і самостійна робота – 34 год.</p> <p>Передбачено поточний, модульний та підсумковий контроль (іспит).</p> <p>Впродовж семестру студент може набрати максимально 50 балів.</p> <p>Під час іспиту студент також може набрати максимально 50 балів.</p> <p>Підсумкові знання студента за семестр можуть бути оцінені максимально 100 балами</p> <p>Перший модульний і поточний контроль та оцінювання</p> <p>Під час поточного контролю студент може набрати 10</p>	<i>Оцінка в балах</i>	<i>Оцінка ECTS</i>	<i>Визначення</i>	<i>За національною шкалою</i>				<i>Іспит</i>	90 – 100	<i>A</i>	<i>Відмінно</i>	<i>Відмінно</i>	81 – 89	<i>B</i>	<i>Дуже добре</i>	<i>Добре</i>	71 – 80	<i>C</i>	<i>Добре</i>		61 – 70	<i>D</i>	<i>Задовільно</i>	<i>Задовільно</i>	51 – 60	<i>E</i>	<i>Достатньо</i>		0 – 50	<i>F-X</i>	<i>Незадовільно</i>	<i>Незадовільно</i>
<i>Оцінка в балах</i>	<i>Оцінка ECTS</i>	<i>Визначення</i>	<i>За національною шкалою</i>																														
			<i>Іспит</i>																														
90 – 100	<i>A</i>	<i>Відмінно</i>	<i>Відмінно</i>																														
81 – 89	<i>B</i>	<i>Дуже добре</i>	<i>Добре</i>																														
71 – 80	<i>C</i>	<i>Добре</i>																															
61 – 70	<i>D</i>	<i>Задовільно</i>	<i>Задовільно</i>																														
51 – 60	<i>E</i>	<i>Достатньо</i>																															
0 – 50	<i>F-X</i>	<i>Незадовільно</i>	<i>Незадовільно</i>																														

балів:

Відвідування лекцій та практичних занять – *1 бал.*

Конспект лекцій – *від 1 до 3 балів.*

Реферування навчально-методичної літератури – *від 1 до 3 балів.*

Відповіді на практичному занятті – *від 1 до 3 балів.*

Під час першого модульного контролю студент може набрати *максимально 20 балів.*

Він готує радіонарис, записує в навчальній телерадіостудії. Радіонарис може бути оцінений *20 балами*, якщо в ньому:

- відсутні орфографічні, пунктуаційні та стилістичні помилки;
- добре розкрита тема, логічно викладений матеріал і належно музично оформлений;
- добра композиція викладу матеріалу;
- художньо-публіцистичний стиль.

Другий модульний контроль та оцінювання

Під час другого модульного контролю студент може набрати *максимально 20 балів.*

Він виконує письмове завдання (3 запитання), в якому розглядає проблеми, що під рубриками «Студент повинен знати» і «Студент повинен вміти»

В оцінювання виконаних робіт входять:

- логіка викладу матеріалу, обґрунтованість своєї позиції;
- добре володіння українською мовою;
- відсутність орфографічних, пунктуаційних, стилістичних помилок;
- володіння визначеннями (термінами);
- знання дат, точних назв, прізвищ тощо;
- вміння зіставляти та порівнювати факти, події, явища і робити висновки.

Загальний підсумок теоретичних і практичних знань за семестр **може становити 100 балів.**

Оцінка **“відмінно”** (90 – 100 балів) виставляється студентові за такі теоретичні знання та практичні навички:

- ґрунтовно викладено матеріал з питань, які під рубриками «Студент повинен знати», «Студент

	<p>повинен вміти», обґрунтовано свою позицію.</p> <ul style="list-style-type: none"> – добре володіння українською мовою; – повне виконання індивідуальної творчої роботи – підготовка радіонарису; – вміння зіставляти та порівнювати факти, події, явища і робити висновки. <p>Оцінка “дуже добре” , “добре” (71 – 89 балів) виставляється студентові за такі знання і вміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> – точне застосування понятійного матеріалу; – правильне з’ясування основного змісту теоретичного матеріалу; – в основному виконана індивідуальна творча робота; – змістовне осмислення художньо-публіцистичних радіопередач; – дотримано терміну підготовки радіонарису. <p>Оцінка “задовільно” (51 – 69 балів) виставляється за таких умов:</p> <ul style="list-style-type: none"> – посереднє володіння визначеннями (термінами); – поверхово застосовані теоретичні знання для написання радіонарису; – часткове виконання письмових робіт з допущеними помилками; – аналіз радіоматеріалів поверховий і не ґрунтовний. <p>Оцінка “незадовільно” (до 50 балів) виставляється, якщо:</p> <ul style="list-style-type: none"> – основний зміст теоретичного завдання не розкрито; – понятійний матеріал використаний не належним чином; – не написано радіонарису; – не проаналізовано художньо-публіцистичних радіопередач. –
<p>Питання до екзамену.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Призначення, жанрові особливості радіонарису 2. Особистість журналіста в радіонарисі 3. Виразальні засоби в радіонарисі 4. Різновиди радіонарису 5. Методика підготовки радіонарису 6. Призначення і жанрові особливості радіофейлетону 7. Сатирична і художньо-публіцистична природа радіофейлетону

	<ol style="list-style-type: none"> 8. Вимоги до радіофейлетону 9. Факт у радіофейлетоні. Домисел і вимисел. 10. Банальне й оригінальне в сатирі. Пошук форми радіофейлетону 11. Етичні засади роботи радіофейлетоніста. 12. Поняття про жанр радіокомпозиції 13. Жанрові ознаки радіокомпозиції 14. Зображально-виражальні засоби радіокомпозиції 15. Різновиди радіокомпозиції 16. Структурні компоненти радіокомпозиції 17. Журналіст, режисер, звукооператор – творці радіокомпозиції 18. Методика роботи над радіокомпозицією 19. Радіофільм: його призначення і жанрові особливості. 20. Порівняльна характеристика радіофільму та кінофільму. 21. Виразальні засоби радіофільму 22. Визначальність слова у звуковому образі радіофільму. 23. Різновиди радіофільмів 24. Особливості вияву авторського «Я» в радіофільмі 25. Методика роботи над радіофільмом 26. Поняття про оригінальну радіодраму (радіоп'єсу). 27. Історія виникнення оригінальної радіодрами – своєрідного виду радіомистецтва. 28. Призначення і жанрові ознаки оригінальної радіодрами, її різновиди. 29. Причини зникнення оригінальних радіоп'єс з українського ефіру. 30. Відродження оригінальних радіоп'єс на Українському радіо. 31. Оригінальні радіоп'єси Іллі Хоменка і Володимира Фоменка. 32. Тенденції зображення дійсності в оригінальній радіодрамі: віддзеркалення і моделювання. 33. Методичні засади підготовки оригінальної радіодрами (радіоп'єси).
Опитування	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання студентами якості викладання дисципліни «Радіокомунікація: теорія і новітні практики» надамо після завершення курсу.</p>

СХЕМА КУРСУ «РАДІОКОМУНІКАЦІЯ: ТЕОРІЯ І НОВІТНІ ПРАКТИКИ»

Змістовий модуль 1. Художньо-публіцистична радіожурналістика

Тема 1. Радіонарис

(3 години)

1. Призначення і жанрові особливості радіонарису.
2. Вимоги до радіонарису.
3. Різновиди радіонарису.
4. Виразальні засоби радіонарису.
5. Методика підготовки радіонарису.

Радіонарис – це художньо-публіцистичний жанр, в якому на документальній основі виразальними засобами радіо розкриваються суспільно важливі, цікаві події та явища, в центрі яких – всебічне зображення людини. Синтез публіцистичних і художніх засобів відображення дійсності у радіонарисі визначає його документально-художню природу. До виразальних засобів радіонарису належить усне слово, музика, шуми, монтаж. Слово є водночас і виразальним засобом. За предметом дослідження та його відображенням, метою жанру та його завдань радіонарис поділяють на три види: портретний, проблемний і подорожній.

Питання для дискусії на практичному занятті

(3 години)

1. Призначення, жанрові особливості радіонарису.
2. Особистість журналіста в радіонарисі.
3. Виразальні засоби в радіонарисі.
4. Різновиди радіонарису.
5. Методика підготовки радіонарису.

Рекомендована література:

1. Гід журналіста: Збірка навчальних матеріалів, складена за французькою методикою вдосконалення працівників ЗМІ. – К., 1999.
2. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості : підручник / В. Здоровега. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Львів, ПАІС, 2004. – С. 218 – 230.
3. Лизанчук В. Журналістська майстерність : підручник / В. Лизанчук. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 376 с.

4. Лизанчук В. В. Основи радіожурналістики : підручник / В. В. Лизанчук. – К.: Знання, 2006. – С. 465-502.
5. Маграчев Л. Сюжеты, сочиненные жизнью / Л. Маграчев. – М., 1972.
6. Музыря А. Радиоочерк (к проблеме жанра и мастерства): Автореф. дис. ... канд. филол. Наук / А. Музыря. – М., 1973.
7. Смирнов В. Радиоочерк / В. Смирнов. – Ростов, 1984.

Самостійна робота

(15 годин)

Обрати тему, написати радіонарис. Підготовлений радіонарис обговорюють студенти. Після обговорення і виправлення недоліків студент записує радіонарис в навчальній радіостудії. Практикується взаєморецензування радіонарисів.

Тема 2. Радіофейлетон

(2 години)

1. Призначення і жанрові особливості радіофейлетону.
2. Вимоги до радіофейлетону.
3. Різновиди радіофейлетонів.
4. Методика роботи над радіофейлетоном.

Під радіофейлетоном розуміють невеликий за обсягом художньо-публіцистичний твір на злободенну тему, в якому гумористично-сатиричними засобами висміюють негативні факти, події, явища реальної дійсності. Суть радіофейлетону, його ідея полягає в тому, щоби виставити зло на загальний огляд, осуд, показати його негативні боки і шкідливі наслідки, які можуть виникнути, якщо злу не покласти край. Об'єктом фейлетону є негативні явища, хиби, вади, бездушність, зазнайство, бюрократизм, лицемірство, глупота, бездарність, дворушництво, брехливість людей, які засіли в різних сферах суспільно-політичного життя і шкодять ствердженню національної гідності, високої моралі, духовності в Україні. За об'єктом зображення радіофейлетони поділяють на конкретні (у них мовиться про конкретні особи, факти, події) і проблемні (безадресні, неконкретні), в яких узагальнюються типові явища. Ще поділяють радіофейлетони на документальні та художні.

Питання для дискусії на практичному занятті

(2 години)

1. Призначення і жанрові особливості радіофейлетону.
2. Сатирична і художньо-публіцистична природа радіофейлетону.

3. Вимоги до радіофейлетону.
4. Факт у радіофейлетоні. Домисел і вимисел.
5. Банальне й оригінальне в сатирі. Пошук форми радіофейлетону.
6. Етичні засади роботи радіо фейлетоніста.

Рекомендована література:

1. Бараневич Ю. Жанры радиовещения / Ю. Бараневич. – К.; Одесса, 1978.
2. Здоровега В. Теорія і методика журналістської творчості : підручник. – 2-ге вид., перероб. і доп. / В. Й. Здоровега. – Львів: ПАІС, 2004.
3. Капелюшний А. Фейлетон/Теорія і практика радянської журналістики (Основи майстерності. Проблеми жанрів)/Під ред. проф., д-ра філол. наук В. Й. Здоровеги. / А. Капелюшний. – Львів, 1989.
4. Лизанчук В. Журналістська майстерність : підручник / В. Лизанчук. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 376 с.
5. Лизанчук В. В. Основи радіожурналістики : підручник / В. В. Лизанчук. – К.: Знання, 2006. – С. 502-523.
6. Основы радиожурналистики / Под ред. Э. Г. Багирова, В. Н. Ружникова. – М., 1984.

Самостійна робота

(13 годин)

Охарактеризувати сатирично-гумористичні радіожанри. Прослухати записані на звуконосій гумористично-розважальні радіопередачі, осмислити процеси трансформації, модифікації радіофейлетону, проаналізувати причини рідкісного звучання нині в ефірі класичних радіофейлетонів. Зосередити увагу на особливостях малих сатирично-гумористичних радіожанрах (байка, гумореска, усмішка, пародія, епіграма, афоризм, анекдот).

Змістовий модуль 2. Особливості авторського «Я» в художньо-публіцистичних матеріалах

Тема 3. Радіокомпозиція

(2 години)

1. Призначення і жанрові особливості радіокомпозиції.
2. Вимоги до радіокомпозиції.
3. Різновиди радіокомпозиції.
4. Зображально-виражальні засоби радіокомпозиції.
5. Методика роботи над радіокомпозицією.

Радіокомпозиція – це специфічний художньо-публіцистичний жанр, в якому зображально-виражальними засобами радіо органічно поєднуються документальні та художні матеріали на важливі суспільно-політичні теми. До радіокомпозиції входять різнофактурні компоненти: літературний матеріал, музика, пісні, звукові документи тощо, які об'єднуються важливою темою з життя суспільства, держави. Радіожурналістська практика витворила такі основні різновиди радіокомпозиції, як: 1) літературна. Це – радіокомпозиція із віршів або прозових уривків з творів одного або кількох авторів на одну тему; 2) літературно-музична радіокомпозиція. У ній зберігається той же принцип добору літературних матеріалів, що і в літературній композиції, але з'єднувальним стрижнем тут є музика, пісні; 3) художньо-публіцистична радіокомпозиція. Вона складається із художнього і документального відображення дійсності; це – єдиний твір. Документально точно описана картина життя і художній образ – це два боки, дві найважливіші основи радіокомпозиції. Але вони рівноправні.

Питання для дискусії на практичному занятті

(2 години)

1. Поняття про жанр радіокомпозиції.
2. Жанрові ознаки радіокомпозиції.
3. Зображально-виражальні засоби радіокомпозиції.
4. Різновиди радіокомпозиції.
5. Структурні компоненти радіокомпозиції.
6. Журналіст, режисер, звукооператор – творці радіокомпозиції.
7. Методика роботи над радіокомпозицією.

Рекомендована література:

1. Бахтин М. Проблема речевих жанров/ Эстетика словесного творчества / М. Бахтин. – М., 1979.
2. Лизанчук В. Журналістська майстерність : підручник / В. Лизанчук. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 376 с.
3. Лизанчук В. В. Основи радіожурналістики : підручник / В. В. Лизанчук. – К.: Знання, 2006. – С. 523-546.
4. Ляшенко Б. Радио без тайн: Рассказ неизвестного диктора / Б. Ляшенко. – М., 1990.
5. Микрюков М. Эстетические проблемы радиоискусства / М. Микрюков // Радиоискусство: Теория и практика/Сост. В. П. Зверев. – М., 1981.
6. Олейник В. Радиопублицистика / В. Олейник. – К., 1978.

7. Шерель А. Эволюция средств художественной организации материала в радиожурналистике: Автореф. дис. ... канд. филол. наук / А. Шерель. – М., 1981.

Самостійна робота

(13 годин)

Схарактеризувати жанрові особливості радіокомпозиції у зіставленні з радіорепортажем і літературно-музичним концертом. Осмислити методику підготовки радіокомпозиції, підкреслити важливість взаєморозуміння журналіста, режисера і звукооператора під час добору матеріалу і монтажу радіокомпозиції. З'ясувати причини, чому в програмах сучасного радіомовлення рідко звучать радіокомпозиції. Визначити тему радіокомпозиції, підготувати її сценарний план.

Тема 4. Радіофільм

(2 години)

1. Призначення і жанрові особливості радіофільму.
2. Вимоги до радіофільму.
3. Різновиди радіофільмів.
4. Структура радіофільму.
5. Методичні засади підготовки радіофільму.

Радіофільм – це художньо-публіцистична передача, основу якої складають документально-образні матеріали, об'єднані однією темою, що розкрита через спосіб мислення, сприймання сучасника. Документалізм у радіофільмі підсилюють художні компоненти, що позитивно впливають на його сприймання слухачами. До основних жанрових ознак радіофільму належать: 1) документальна історична основа (різноманітні документи, спогади, записи на плівці тощо); 2) ретроспективна інтерпретація (поєднання документів і пояснень – дуже складний процес звукозапису і звуковідтворення дійсності з допомогою музики, шумів, які сприяють розкриттю ідеї і змісту радіофільму); 3) у радіофільмі присутній ведучий, який також виконує функції пояснювача, тлумача; 4) монтаж виконує роль способу організації матеріалу і виражального засобу. Розрізняють радіофільми про значні історичні події та радіофільми про видатних історичних особистостей.

Питання для дискусії на практичному занятті

(2 години)

1. Радіофільм: його призначення і жанрові особливості.

2. Порівняльна характеристика радіофільму та кінофільму.
3. Виразальні засоби радіофільму.
4. Визначальність слова у звуковому образі радіофільму.
5. Різновиди радіофільмів.
6. Особливості вияву авторського «Я» в радіофільмі.
7. Методика роботи над радіофільмом.

Рекомендована література:

1. Бараневич Ю. Жанры радиовещания / Ю. Бараневич. – К.; Одесса, 1978.
2. Лизанчук В. В. Основи радіожурналістики : підручник / В. В. Лизанчук. – К. : Знання, 2006. – С. 546-575.
3. Марченко Т. Радиотеатр: страницы истории и некоторые проблемы / Т. Марченко. – М., 1970.
4. Микрюков М. Эстетические проблемы радиоискусства / М. Микрюков // Радиоискусство: Теория и практика/Сост. В. П. Зверев. – М., 1981.
5. Олейник В. Радиопублицистика / В. Олейник. – К., 1978.
6. Ревенко А. Заповедное слово / А. Ревенко. – М., 1975

Самостійна робота

(13 годин)

Схарактеризувати жанрові ознаки радіофільму, його спільні риси з кінофільмом, радіорепортажем і радіокомпозицією та характерні відмінності, які дають підставу виокремлювати радіофільм як оригінальний жанр, що побудований на основі звукозапису і сконцентрував у собі художні та публіцистичні можливості відображення дійсності. Скласти своєрідний каталог мовностилістичних і акустичних виразальних засобів, які використовують для створення радіофільму.

Тема 5. Оригінальна радіодрама (радіоп'єса)

(2 години)

1. Призначення і жанрові особливості оригінальної радіодрами.
2. Вимоги до оригінальної радіодрами (радіоп'єси).
3. Різновиди оригінальної радіодрами (радіоп'єси).
4. Акустичні засоби в оригінальній радіодрамі (радіоп'єсі).
5. Методика підготовки оригінальної радіодрами (радіоп'єси).

Оригінальна радіодрама – це драматичний твір, написаний спеціально і виключно для радіомовлення з урахуванням специфіки утвердження звукового образу і технічних особливостей передачі інформації по акустичних каналах.

Оригінальна радіодрама (радіоп'еса) не використовує відпрацьованих сюжетних схем і не спирається на літературні або сценічні першоджерела. Їй притаманні особливі виразні засоби, які часто неможливо модифікувати у форму творів літературних, кінематографічних, телевізійних, театральних. Радіодрама – це оригінальний спосіб осмислення реальної дійсності. Структурно радіоп'еса складається, зазвичай, з частин, що озвучуються акторами, службової інформації (ремарок), шумової та музичної партитури. Радіодрама – жанр надзвичайно гнучкий. У його межах утворюються нові різновиди. Розрізняють такі різновиди оригінальної радіодрами: акустичну (звукову) радіоп'есу, радіоп'есу чистого слова, драму ідей, документальну радіодраму.

Питання для дискусії на практичному занятті

(2 години)

1. Поняття про оригінальну радіодраму (радіоп'есу).
2. Історія виникнення оригінальної радіодрами – своєрідного виду радіо мистецтва.
3. Призначення і жанрові ознаки оригінальної радіодрами, її різновиди.
4. Причини зникнення оригінальних радіоп'ес з українського ефіру.
5. Відродження оригінальних радіоп'ес на Українському радіо.
6. Оригінальні радіоп'еси Іллі Хоменка і Володимира Фоменка.
7. Тенденції зображення дійсності в оригінальній радіодрамі: віддзеркалення і моделювання.
8. Методичні засади підготовки оригінальної радіодрами (радіоп'еси).

Рекомендована література:

1. Лизанчук В. В. Основи радіожурналістики : підручник / В. В. Лизанчук. – К.: Знання, 2006. – С. 575-611.
2. Мать и сын: Сборник финских радиопьес/Сост. С. Тихменова. – М., 1987.
3. Ночной разговор с палачом: Радиопьесы Австрии, Германии, Швейцарии. – М., 1991.
4. Попов И. Радиотрибуна Арчибальда Маклиша / И. Попов //Радиоискусство: Теория и практика/Сост. В. П. Зверев. – М., 1981.
5. Темная башня: Радиопьесы Великобритании и Ирландии/Сост. М. Шишлина. – М., 1990.
6. Хоменко І. Імовірні моделі реальності в радіомистецтві і кінематографі //Теле- та радіожурналістика. – 2015. – Вип. 14. – С. 243-252.
7. Фоменко В. Третій варіант / В. Фоменко, І. Хоменко : Аудіокнига. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sidyuchok.com.ua/i/81708/> Хоменко І. Третій варіант / І. Хоменко, В. Фоменко.

8. Хоменко І. Оригінальна радіодрама : навч. посіб. / За ред.. В. Я. Миронченка. / І. Хоменко. – К., 2002.
9. Фоменко В. // Аудіокнига. – К. : CD com Україна, 2008. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM) ; 12 см. – Сист. вимоги: Pentium ; 32 Mb RAM; Windows 95, 98, 2000, XP ; MS Word 97-2000.
10. Хоменко І. Час мовчати [Електронний ресурс] / І. Хоменко, В. Фоменко // Аудіокнига. – Режим доступу: http://www.book-ye.com/category_76.html
11. Яхонтов В. Театр одного актера / В. Яхонтов. – М., 1958.

Самостійна робота

Тема 5. Оригінальна радіодрама (радіоп'єса)

(14 годин)

Прослухати під час трансляції по радіо оригінальні радіодрами (радіоп'єси) Іллі Хоменка та Володимира Фоменка. Під час обговорення зосередити увагу на тому, що оригінальна радіодрама (радіоп'єса) – це драматичний твір, написаний спеціально і виключно для радіомовлення з урахуванням специфіки створення звукового образу героїв. Оригінальна радіодрама є найскладнішою формою художнього мистецтва, в якій закладено синтез елітарної та масової культури. Описати вплив виражальних засобів (оригінальний і природній діалог, специфічна акустика) оригінальної радіодрами (радіоп'єси) на формування морально-громадянських цінностей, утвердження національних ідеалів, державницького, патріотичного мислення і діяльності.

Склав В. В. ЛИЗАНЧУК